

Osnove ekonomije

Vježbe 4.

doc. dr. sc. Danijel Knežević, v. pred.

Elastičnost

- Ponuda i potražnja nam mogu često mogu reći povećavaju li određeni čimbenici količine ili ih smanjuju, ali da bi nam one zaista bile od koristi potrebno je znati i koliko ponuda i potražnja reagiraju na promjene cijena.
- Postoje dobra koja su jako osjetljiva na promjenu cijena (primjerice, putovanja za odmor), a postoje i dobra koja vrlo slabo reagiraju na promjene cijene (primjerice, hrana ili električna energija).
- Kvantitativni odnos između kupljene količine i cijene analizira se pomoću koncepta **elastičnosti** (može promatrati i odnos između potraživane količine i dohotka – dohodovna elastičnost potražnje i ponuđene količine i cijene = cjenovna elastičnost ponude).
- Od kojih dobara ste prvo odustali ili planirate odustati u trenutnom razdoblju povećane inflacije?

Cjenovna elastičnost potražnje

- Reakcije potražnje potrošača na promjene cijena.
- Naziva se i jednostavnije samo cjenovna elastičnost.
- Mjeri koliko će se tražena količina dobara promijeniti kada se promijeni njegova cijena.
- Računa se kao postotna promjena tražene količine podijeljena s postotnom promjenom cijene.
- Formula za izračun koeficijenta elastičnosti:

$$E_D = \frac{\text{postotna promjena tražene količine}}{\text{postotna promjena cijene}}$$

Kategorije cjenovne elastičnosti

- Cjenovno elastična potražnja (promjena cijene od 1 posto uzrokuje promjenu tražene količine veću od 1 posto).
- Cjenovno neelastična potražnja (promjena cijene od 1 posto uzrokuje promjenu tražene količine manju od 1 posto).
- Jedinično elastična potražnja (postotna promjena količine upravo jednaka postotnoj promjeni cijene).

Ključni koraci prilikom izračuna elastičnosti

- 1. Iz brojki se uklanja oznaka minus tako da se sve postotne promjene tretiraju kao pozitivne.
- 2. Definicija elastičnosti koristi postotne promjene cijene i potražnje, a ne apsolutne promjene zbog čega elastičnost ostaje nepromijenjena bez obzira mjere li se cijene u centima ili dolarima.
- 3. Kod izračuna postotnih promjena cijena i količina se koristi uprosječivanje pa je prema tome točna formula za izračun elastičnosti:

$$E_D = \frac{\Delta Q}{(Q_1 + Q_2)/2} \div \frac{\Delta P}{(P_1 + P_2)/2}$$

Zadatak 1.

- Trenutno se nalazimo u godini u kojoj je narasla cijena goriva. Pretpostavimo da je cijena goriva porasla za 40 %, a potražnja za benzinom je pala 20 %. Izračunajte cjenovnu elastičnost benzina. Je li potražnja za benzinom elastična ili neelastična?

Postupak:

$E_d = \text{postotna promjena količine} / \text{postotna promjena cijene}$

$$E_d = 20 / 40 = 0,5$$

Rješenje:

0,5. Potražnja za benzinom je neelastična.

Zadatak 2.

- Pri cijeni od 20 eura, potražnja za časopisom je iznosila 200 jedinica. Kada se cijena povećala na 24 eura, potražnja je pala na 60 jedinica. Izračunajte cjenovnu elastičnost časopisa. Je li potražnja za časopisom elastična ili neelastična?

Postupak:

Cijena 1 = 20 eura, količina 1 = 200 jedinica

Cijena 2 = 24 eura, količina 2 = 60 jedinica

Formula:
$$E_D = \frac{\Delta Q}{(Q_1 + Q_2)/2} \div \frac{\Delta P}{(P_1 + P_2)/2}$$

Zadatak 2.

- Postotna promjena cijene = $\Delta P/P = 4/22$
- Postotna promjena količine = $\Delta Q/Q = | -140 | / 130$

$$E_D = \frac{\Delta Q}{(Q_1 + Q_2)/2} \div \frac{\Delta P}{(P_1 + P_2)/2}$$

$$E_D = \frac{\frac{140}{\frac{130}{4}}}{\frac{4}{22}} = 5,92$$

- Rješenje: 5,92. Potražnja za časopisom je elastična.

Zadatak 3.

- Cijena ručnog sata luksuznog brenda iznosila je 100.000 eura, a prodana količina iznosila je 20 jedinica. Cijena je porasla na 140.000 eura, a prodana količina je iznosila 25 jedinica. Izračunajte cjenovnu elastičnost potražnje ručnog sata luksuznog brenda i objasnite je li potražnja elastična i neelastična i po čemu je ovaj primjer specifičan.
- Rješenje. 0,67. Potražnja za ručnim satom luksuznog brenda je neelastična. Primjer je specifičan po tome što s porastom cijene raste i potražnja za satom.

Zadatak 4.

- U zimskoj sezoni se cijena 1 tone peleta više puta mijenjala. U prosincu je iznosila 3.000 eura, a tražena količina je bila 1.000 tona. U siječnju je cijena iznosila 3.500 eura, a tražena količina je bila 1.000 tona. U veljači je cijena iznosila 4.000 eura, a tražena količina je bila 1.000 tona. Kako se naziva ovakva potražnja?
- Rješenje. Naziva se savršeno neelastična potražnja, jer porast cijene ne utječe na traženu količinu.

Zadatak 5.

- Prosječni dohodak potrošača povećava sa 7.000 eura na 7.500 eura. U svjetlu ovog povećanja prihoda, potrošači kupuju 34 kilograma teletine, umjesto 32 kilograma koliko su kupili prije povećanja prihoda. Izračunajte dohodovnu elastičnost potražnje i objasnite li elastična ili neelastična.
- Rješenje. 0,88. Dohodovna elastičnost potražnje je neelastična.

Diskusija

- Odredite je li potražnja za sljedećim dobrima/uslugama elastična ili neelastična?
 1. Sol
 2. Bezalkoholna pića
 3. Cigarete
 4. Struja
 5. Odjeća
 6. Lijekovi
 7. Žitarice
 8. Inozemno putovanje – razonoda

Pitanja??

Hvala na pozornosti!